

BOMBNINGEN AF DRESDEN FEBRUAR 1945

- set med danske øjne -

Tekst & billeder: Lars Larsen

I foråret 2017 fik jeg en e-mail på spansk fra en mand. Det viste sig at være Frikorps-mand Hugo Haslund's søn. Vi har holdt kontakten siden, og i foråret i år fik jeg mulighed for at købe hans fars ting fra krigen. Foruden nogle beretninger, købte jeg hans dagbog på 500 sider og ca. 30 billeder fra hans tid i det danske forsvar, Finlands Bataljonen og Frikorps Danmark.

Hugo Haslund blev født i 1914, og kom i 1933 til det danske forsvar. Han blev uddannet Pioner og forlod hæren med rang af korporal. I februar 1940 meldte han sig til den Danske Finlands Bataljon under den finsk-russiske vinterkrig. I juli 1941 meldte han sig til Frikorps Danmark og fik rang af Unterscharführer.

Han deltog i kampene i Demjansk i sommeren 1942, hvor han modtog Jernkorset 2. klasse, og ligeledes i vinter indsatsen i Velikie Luki/Nevel.

I maj 1943 overgik han til Regiment Danmark, da Frikorpset blev nedlagt. Han var med i Kroatien i efteråret 1943. I foråret/sommeren 1944 blev han overført til 3. Panzer Pioner Bataljon 11. Han blev 28. juli 1944 hårdt såret og kom på lazaret (såret for sjette gang). I efteråret 1944 blev han en del af Gestapo på Fyn, trods det at han var under rekonvalsering. Han ønskede ikke at blive en del af Gestapo, og tyskerne gav ham to muligheder: At blive ved Gestapo eller ryge til Østfronten. Han valgte at tage til Østfronten. Han blev i januar 1945 sendt til Swinemünde og derfra til Dresden.

Han blev ved retsopgøret idømt 4 års fængsel, dels for at have ladet sig hverve til Frikorpset og for en overgang at være tilknyttet Gestapo, men i høj grad for angiveri og ballade. Straffen blev nedsat til 2 års fængsel. Han blev prøveløsladt i november 1947, og rejste derpå til Spanien og senere til Venezuela, hvor han arbejdede som agronom og stiftede familie.

Hugo Haslund døde i år 2000.

Haslund før krigen som garder

**TH: Haslund, Langenhorn
kaserne i Hamborg, 1941**

Det følgende er et uddrag fra Haslunds dagbog, der omhandler hans oplevelse af bombningen af Dresden i februar 1945:

Efter jeg blev udskrevet fra militærhospitalet i Swinemünde, blev jeg sendt til Dresden, hvor der fandtes en rekreations-kaserne. Den lå i udkanten af byen.

Da jeg meldte mig på kasernen, fik jeg ordre til at komme op til kommandanten næste dag klokken 10.00.

Op kom jeg på kommando kontoret og ind kom jeg også til kommandanten, en oberst fra infanteriet med kun et ben. Det andet blev skudt af ved Stalingrad.

Efter vi overstod alle de nødvendige hilsener og meldinger, bad Obersten mig om at træde ud på gulvet, og stå ret. Og så kom der et diplom med udnævnelse til kaptajnløjtnant (Hauptsturmführer) i Våben-SS og et diplom for Jernkorset 1. Klasse. Noget havde jeg jo hørt om det, men jeg var ikke helt sikker, i øvrigt var begge dele 10 måneder gamle, men der var sket så meget i den tid, begyndelsen af tilbagetoget og mine forskellige uheld med at stoppe granater og projektiler på halvvejen. Begge diplomer var underskrevet af General Felix Steiner, min kommandør igennem 2 år. Vi fik en dejlig flaske fransk champagne med tilhørende lykønskninger osv..

Dernæst måtte jeg ned på et administrationskontor, for at få de lønninger jeg havde til gode. Det skulle selvfølgelig fejres, og jeg fik en adresse på en skrædder, som arbejdede hurtigt og havde materialerne.

Jeg tog afsted ind til Dresden, fik taget mål af min uniform, den ville være færdig i løbet af 2 dage. Herfra tog jeg ind til hovedbanegården, købte nogle postkort for at sende dem til min far og min onkel i København. Jeg satte mig ind på en restaurant over for banegården med en stang kaffe med klejner.

Og her traf jeg Anna. Hun sad ved et lille rundt bord med sin kaffe, og jeg sad ved et andet. Små smil og hvordan går det? Fint nok og alt det der. Vi kom langsomt på talefod (to kaffe længere frem). Hun var en sød langhåret pige på 22 år. Hun havde søgt arbejde på vaskeriet på kasernen, men der var mange der søgte, for det var godt betalt.

Jeg havde fået mit eget kvarter, to små stuer. Anna flyttede hun ind hos mig. Det var strengt forbudt, men det var der så meget der var og i øvrigt var man begyndt at se lidt igennem fingre med visse ting. Det gik jo meget sløjt ved fronten, og det spejlede sig selvfølgelig i livet i hjemlandet. Fjenden var der ikke meget af, vi blev brugt som kasernevagt hver 20. dag og nogenlunde med den samme afstand som chef for strejfvagten.

Der havde vi 8 patruljer på hver 4 mand og en underofficer fordelt i Dresden som en slags militærpoliti. Her måtte vi så gå at vente på at lægerne erklærede os krigsdygtige igen, for så at blive sendt til vores gamle enheder. Vi havde et par uforglemmelige uger sammen. Vi var lykkelige sammen indtil det skete, som aldrig burde være sket. Eller som man siger, efter alt det søde, kommer den sure svie.

Dresden 13. februar 1945

Jeg havde strejfvagt, den var på 24 timer, men heldigvis havde jeg en bil til rådighed, dels for at komme rundt til de forskellige patruljer, og dels for at komme tilbage til kasernen, for at få lidt søvn og et kys af Anna.

Om aftenen på denne djævledag, gik jeg ind i en biograf, hvor jeg havde en patrulje. Filmen vi så glemmer jeg heller aldrig, selvom jeg havde set den 2 gange før. Det var "Postmesteren" med Heinrich George, en af Tysklands allerførste karakterskuespillere, en herlig film. Vi så den helt til ende, og i det øjeblik dørene blev lukket op, for at publikum kunne komme ud, blev der givet flyveralarm.

Der var enkelte soldater i salen, som havde set filmen, dem fik jeg fat i og gav dem ordre til at hjælpe mine folk med at få publikummet ud og ned i de nærmeste beskyttelsesrum. Det hele var rutine, og der

var ingen panik, folk var vant til flyveralarm på alle tider af døgnet, når byen blev overfløjet af de allieredes rekognosceringsmaskiner eller bombefly, der skulle længere væk.

Folk på gaden var stadigvæk overvældede af filmen og snakkede om den. Ingen havde hastværk, for der skete jo aldrig noget i Dresden, og det var desuden en stående vittighed, at de allierede aldrig smed bomber i Dresden, for der skulle de have deres hovedkvarter, når Tyskland faldt.

Men 10 minutter efter flyvealarmen, hørte vi maskinerne komme, bølge efter bølge af maskiner. På lyden kunne vi faststille, at det var engelske bombefly. Der kom flere og flere.

Jeg begyndte at føle noget varmt rende igennem hele min krop, der var noget der ikke var rigtigt, det var aldrig tidligere sket, at de kom igen og igen. Jeg kaldte på min Sergent, og gav ham ordre til, at få alle de mennesker der stod rundt omkring, lige så forvirret som jeg, ned i beskyttelsesrummene. Han så på mig på en mærkelig måde, men sagde ingenting.

Jeg kom pludselig til at tænke på, hvorfor vi ikke hørte skud fra Flak-batterierne, men der var intet andet at høre end maskinerne over vores hoveder. Og så pludselig blev alt lyst som midt på dagen, jeg kunne se alt og alle, Sergentens guld tand i overmundten, jeg kunne se skiltet med gadenavnet på hjørnet.

Et øjeblik - et sekund måske, kunne jeg ikke røre mig, så gik det op for mig, hvad der var sket.

De allierede smed 100 og 100 mere julelys over byen, *Weihnachtbaüme* kaldte vi dem. I samme øjeblik blev jeg klar over, hvad der ville ske, og skreg til mine folk *"For helvede, se at få de idioter ned i rummene"*. Men det var for sent, bombeangrebet på Dresden var begyndt, og de første bomber tog 4 af mine folk og vel nok 20 civile med sig, skar dem i stykker, der var nu ingen, at give ordre til.

Jeg løb og bomberne faldt tættere og tættere. Jeg lå nu skælvende af sved og angst under en bro. Jeg vidste, at der var et beskyttelsesrum i nærheden, men jeg kunne ikke finde nedgangen. Her lå jeg og tænkte, åh gud, er det dommedag?

Ved siden af mig hørtes kun bombenedslag, skrig og råb om hjælp. Jeg aner ikke, hvor længe jeg lå her, men jeg syntes nedslagene blev færre og længere væk. Men alt var løgn, for der kom en ny bølge og igen faldt bomberne, denne gang så tæt på den bro jeg lå under, at jeg kunne mærke varmen, når bomberne eksploderede.

Jeg ville et andet sted hen, men hvor? Så så jeg at 100 meter længere fremme stod et lille hus, som tilsyneladende ikke var blevet bombet.

Jeg opbød af min viljekræft og vaklede hen mod huset, det tog tid, for hver gang jeg hørte piben fra bomber, smed jeg mig ned på jorden, men derhen kom jeg. Der var en stor dørkarm, bred og dyb og her satte jeg mig, så helvede ligeglåd med, hvad der skete mig, og faldt i søvn.

Jeg aner intet om, hvor længe jeg sov, men da jeg vågnede var det forbi, en forfærdelig stilhed omgav mig, jeg blev siddende med øjnene åbne og tænkte kun på, at det ikke kunne være sandt.

Det var så småt begyndt at lysne i horisonten, der var stille, ingen bomber, ingen skud, ingen mennesker.

Pludselig hørte jeg en hund hyle, den kom haltende over mod mig på tre ben, det fjerde hang i en kødtråd og slæbte efter hunden. Jeg sprang op, så var det altså sandt. Alt hvad jeg havde set og hørt var virkelig sket, jeg var ikke død men levende.

Hvor var Anna? Mine kammerater - kasernen? Ja selvfølgelig jeg måtte ud på kasernen, finde Anna. Langsomt begyndte jeg at gå ud af byen, væk fra bombekrater, væk fra ligene, væk fra skrig og gråd, køre ud til Anna. Jeg mødte en flok mennesker med hovederne bøjet, hulkene søgte de ned af en gade, som ikke eksisterede. Videre gik jeg, flere folk kom ind mod byen, der var ingen, der tog notits af mig.

Jeg nåede op til hovedporten, den stod åben, der var ingen vagter. Jeg fløj nærmest op på 1. sal, hvor jeg havde mit kvarter, flåede døren op og sprang faktisk fra den ene stue til den anden. Der lå Anna på vores seng og græd. Jeg lagde mig ned ved siden af hende, omfavnede hende, mærkede hendes tårer løbe ned af mine kinder. Vi rullede rundt og faldt ned på gulvet, og her lå vi tæt omfavnet. Ingen af os talte, vi havde ingen ord for at fortælle hinanden, hvad vi følte. Pludselig hørte vi 3 pistolskud ude på pladsen. En ung løjtnant stod op på en lastbil og råbte, så godt han kunne til alle sider: *"Alt mandskab, officerer, underofficerer og menige, samt alle civile der findes på kasernen, syge eller ikke syge skal møde på appelplassen i løbet af 20 minutter"*.

Efter vi var blevet samlet på pladsen, stod en oberst op på lastbilen og holdte en lille tale: *"Jeg er øverste militærmyndighed i Dresden i dette øjeblik. De ved alle, hvad der er sket, byen er udslettet og fyldt med lig og muligvis med masser af levende mennesker. Hjælpearbejdet begynder i dette øjeblik, det er kun få timer efter de sidste bomber faldt, og jeg tror, vi har en chance for at redde en bunke mennesker. Jeg har bedt om hjælp fra den øverste hærledelse, fra Røde Kors og fra Arbejdsministeriet. Frivillige er allerede i gang med arbejdet, og her er det I, mine herrer, kommer i arbejde. Arbejdet må organiseres, jeg vil selv være til stede hele dagen, men de, mine herrer, må handle individuelt, sådan som situationen forlanger. Vi rykker ud om en halv time. Jeg vil personligt gøre hver officer og underofficer ansvarlig for et vist område, som jeg tildeler dem. De vil få alt den hjælp, jeg kan give dem, lastbiler, mere mandskab, læger, sygeplejersker osv. ryk ud i guds navn og hjælp byen og de stakkels mennesker, det er alt"*.

Kom op på en lastbil sammen med mine kammerater, og langsomt satte karavanen sig i gang. Der var ingen snak, ingen kommentar, enhver stod i sine egne tanker, jeg gruede for, hvad vi ville få at se. Jeg var stadigvæk utrolig nervøs, jeg var jo den eneste af os, der havde stået midt i bomberegnen.

Jeg var så heldig (hvis man kan tale om held i denne forbindelse) at få en sektor temmelig nær kasernen. Der var allerede en del frivillige ved at rydde op, for at komme ned i en kælder under et 4-etagers hus, der var bombet. Jeg havde kun 8 mand fra kasernen, men det var nok i øjeblikket, hvor det drejede sig om at organisere sig bedst muligt.

Vi havde ordre til at samle ligene sammen på en eller anden åben plads, for senere på eftermiddagen at få dem overhældt med brandstof og brændt. Det var krematoriernes jubeldag...

På alle pladser foregik der det samme - 100 og mange gange 100 af lig bunket sammen - for at blive brændt.

Folkene havde efterhånden fået lavet et hul stort nok til at komme ned i kælderen. Der lød råb og klager dernede fra. Så nogen var altså levende. Én efter én fik vi dem op, omkring 30 personer, og da vi kom ned i kælderen var der "kun" to døde, en ældre dame og en lille pige, sikkert døde på grund af iltmangel.

I mellemtiden havde jeg fået et Røde Kors-telt, 3 sygeplejersker og en ung læge fra flyverne. Alle, der kom ud af ruinerne, passerede lægen, et hurtigt tjek og så måtte de finde ud af, hvor de skulle hen.

På denne måde gik hele morgenen og det meste af formiddagen. Rydde op, samle lig sammen, hjælpe levende mennesker til lægen osv..

Det brændte stadigvæk rundt omkring i byen, men mandskab fra hæren, som begyndte at melde sig i hjælpearbejdet, var i fuld gang med at slukke ilden i de fleste tilfælde uden vand. Senere på dagen kom en lastbil med varm suppe, brød og kaffe. Jeg havde intet fået at spise siden dagen før tidligt om morgenen. Alligevel følte jeg ingen sult, men bællede mig fuld med kaffe.

Obersten, som havde kommandoen med oprydningsarbejdet, kom flere gange i løbet af dagen. Vi snakkede lidt sammen om det forfærdelige, der var sket, og det var nu, at de første anelser opstod i mig, at alt ikke var, som det skulle være.

Jeg er absolut ikke den rigtige mand til at fremkomme med beskyldninger, men man gør sig visse tanker, når man bliver fortalt at Gauleiteren (embedsmand i en provins) 2 uger før angrebet havde beordret alt luftværnsskyts ud til fronten, væk fra Dresden, der var bedre brug for det der, sagde han.

Ligeledes havde han beordret, at alt hvad der hed økser, spader, skovle og hakker skulle beslaglægges og indsamlet for at blive sendt til fronten, hvilket jeg tror, det aldrig kom.

Alt det lugtede fælt af højforræderi og aldeles mere, når man får at vide, at den samme Gauleiter, tre dage før luftangrebet, forsvandt fra Dresden, og til nu ved ingen, hvor fanden han tog hen.

Men tilbage til mit arbejde i døde og levende, sårede mænd og kvinder var dagens menu.

Vi måtte skyde en mængde hunde og katte, som begyndte at flå i ligene.

Vi havde ligeledes fået strenge og præcise ordre til at føre standret, hvis nogen blev fanget i at tilrane sig ure, penge, ringe osv. fra de døde.

Hen på eftermiddagen begyndte vi så at brænde de døde, det lugtede fælt, men det måtte vi finde os i for øjeblikket. Vi havde fået lovning på 100 gasmasker, ikke alene for dem, der skulle brænde, men også for dem, der kom først ned i kældrene eller beskyttelsesrummene og hive de døde ud.

For selvom der endnu ikke var gået 24 timer siden bombardementet, kunne man lidt efter lidt mærke en sødlig lugt, som ikke var til at komme af med igen. Et hold marinesoldater (ja, ved fanden tage mig ikke, hvor de kom fra) var ved at lade batteridrevne projektør op, så vi kunne arbejde videre om natten. Der var absolut ikke tale om at stoppe arbejdet et sekund.

Ved 5 tiden blev jeg afløst af en ung SS-løjtnant, som jeg ikke kendte, mine folk blev ligeledes afløst. Jeg havde med stor glæde kunnet indlemme 5 medlemmer af min strejfvagt i hjælpearbejdet, kun 5 ud af 37 mand, resten fandt vi aldrig.

Ombord på en lastbil kom vi tilbage på kasernen, jeg var dødtræt og rystet over alt, hvad vi havde set i fuld dagslys, det var forfærdeligt.

Anna vækkede mig klokken 5 om morgenen.

Der havde været en ordonnans med ordre til mig om at stille på pladsen igen med mit mandskab klokken 06.00. Anna havde mixet noget frokost sammen og masser af kaffe og en flaske Cognac (hvor fanden havde hun nu fået den fra?).

Denne dag gik som de fleste, men med den forskel at arbejdet gik meget hurtigere. Mit mandskab og jeg var stadigvæk lige til rotterne, så da vi kom tilbage om aftenen, var det bad.

Den tredje dag, uforglemmelig, men med en lille oplevelse, som selv nu så mange år efter, står for mig, som var det i går, Aldrig vil jeg kunne glemme denne episode. Vi var i gang med at rydde et temmelig stort beboelseskompleks. Maskinerne havde væltet nogle halve mure, som truede med at falde, og nu så vi, at nedgangen til kælderrummet var fri. Jeg tog min gasmaske på og gik med lommelygten og 10 mand ned i kælderen.

I en lang gang med rum på begge sider, stole og sofaer, og som vi havde ventet, masser af døde mennesker. Jeg lod lommelygtens lys flakke rundt omkring, men så kun det samme - døde og flere døde.

Pludselig hørte vi gråd, det var underligt, jeg lyste længere frem, og vi hoppede omkring ligene, så hørte vi det igen. Stærkere end før. Gråd - barnegråd. Vi sprang længere frem, og der omklamret af sin døde mors arme, lå et lille barn og græd, nej nu gik det over til skrig, da vi nærmede os barnet.

Barnet var en lille pige, der højst var et år gammelt. Det stod for os alle som et mirakel, at barnet havde overlevet 3 dage og 3 nætter, men levende var det. Jeg gav lampen til en af mine mænd og løsnede forsigtigt moderens stivnede arme og tog det lille barn op. Tårerne duggede min gasmaske, men op kom vi og hen til Røde Kors, hvor ingen ville tro på, hvad vi fortalte. En sygeplejerske tog sig af barnet, en læge blev tilkaldt, og efter undersøgelsen fik vi at vide, at ungen var sund og stærk. Hun havde sikkert overlevet ved at ernære sig af moderens bryst, indtil hun døde.

Som jeg tidligere sagde, gik det nu temmelig hurtigt med oprydningen, der var mandskab fra alle våbenarter, civile arbejdere og frivillige om aftenen.

Efter vi kom tilbage, hørte vi de fortalte uhyggelige tal af døde, på en lille radio jeg havde tilkoblet et telefonbatteri. Radiofonien var den berømte Radio Beograd, hvis kendingsmelodi, Lili Marleen, blev sunget i hele Tyskland, og selv de allierede koblede ind på Radio Beograd for at høre melodien.

Men denne gang blev der kun talt om Dresden, og officielle cifre var oppe på 140.000 døde på en nat i en by uden forsvar og militær betydning. Dresden havde 8 kaserner og 2 officersskoler, og ikke én eneste af dem var blevet ramt. De allierede mistede ikke én eneste maskine over Dresden, vi hørte senere, at 4 eller 5 var blevet skudt ned på deres vej tilbage til deres base.

Dresden-centrum - det officielle dødstal som følge af bombningen ligger i dag på ca. 25.000

Maj 1945

Ved 11 tiden om formiddagen, kom en bil med en ordonnans med ordre til mig at møde øjeblikkeligt hos kommandøren. Jeg overgav kommandoen til en oversergent og hoppede i bilen. Ankommet til kasernen, gik jeg lige op til oberstens kontor, uden at se Anna. Jeg blev straks kaldt ind, og meldte mig korrekt til min forsatte. Han sad med en bunke papirer bag sit skrivebord og uden at blive teatralsk, tror jeg, at han var blevet 20 år ældre på en dag. "*Tag plads*" sagde han, "Find et glas og skænk op" (der var en dejlig

Cognac på bordet). *"Tyskland er færdigt, helt og absolut færdigt, i dag har jeg rygtevis hørt at russerne står på tysk grund. Som du ved"* fortsatte han *"tilhører vi et korps, kommanderet af General Schörner. Jeg har modtaget ordre til at sende alt militært mandskab, der hører under min kommando, og sætte det i march til generalens hovedkvarter, der befinder sig her"*. Han tog nogle feltkort fra bordet og pegede på et punkt, der var markeret med nummer 139. *"De bliver næstkommanderende på turen, ordonnanserne her på kontoret står til deres rådighed, sørg for at alle møder. Vi starter i morgen tidlig klokken 06.00. De får alle nøgler til alle depoter, sørg for forplejning, ammunition og våben. Tag et glas til, de får sikkert brug for det. I øvrigt står der en kasse Cognac bag mit klædeskab, tag dem med på turen"*, så gentog han *"Vi har tabt krigen, Tyskland er færdig, der går rygter om at Adolf Hitler har skudt sig selv i bunkeren i Berlin"*. Han fyldte i glassene, *"De er ung og kan sagtens komme over det, men jeg kan ikke, jeg elsker mit fædreland"*.

Det var den 3. maj 1945, jeg kom tilbage til mit kvarter og til Anna, hun så forbavset på mig, jeg kyssede hende og tog hendes arme omkring mig og sagde *"Anna, vi skal rejse, forlade kasernen og du skal med, men lov mig at gøre alt hvad jeg beder dig om. Vi skal sydpå, og jeg får meget at gøre i dag, saml alle nødvendige ting sammen, dine og mine, lad ikke noget tilbage, der har værdi"*.

Den nat sov vi ikke, vi lå side om side og talte om alt mellem himmel og jord, os selv, familie, Tyskland og hvad der var sket, og hvad der ville ske, og hvordan det ville ske. Tidligt om morgenen stod vi op, beruset af hinanden, badede sammen og blev klædt på for turen. Jeg puttede en pistol 08 i min lomme, og hængte en maskinpistol på skulderen og gav hende også en maskinpistol, men hun spurgte, hvad hun skulle med den, og jeg fortalte hende, at hun skulle bære den for mig.

På pladsen stod 9 lastbiler klar til at starte. Vi gjorde nogenlunde op, hvad vi havde af mandskab, det blev til 22 officerer, 111 underofficerer og 190 menige. De blev fordelt på de 9 lastbiler. Jeg satte Anna op i den anden lastbil, hvor jeg selv skulle køre, og meldte til Obersten, at vi var klar til afgang. Langsomt satte karavanen sig i gang og ud af porten ud på landevejen mod ukendte tildragelser. Med taskerne fyldt med 1.000 ting, 1.000 planer, som kun fremtiden kunne sige god for.

Haslunds beretning fortæller herefter om de sidste dag af krigen, hvor hæren går i opløsning, og hvordan han tages til fange af russerne. Det lykkes ham dog sammen med 2 andre at flygte mod vest og ende i en amerikansk fangelejer.

TV: Frontfoto af Haslund. TH: Haslund i Venezuela efter krigen, måske har han taget støvlerne med?